

Datum van de excursie:

12 Mei 2016

Bezochte gebied:

Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad,
AM: 1^e excursie van 08.00 tot 12.00 uur
PM: 2^e excursie van 12.45 tot 17.00 uur

Begeleider:

Robert de Groot

Nederlandse naam	English name	Scientific name	AM	PM
Fuut	Great Crested Grebe	Podiceps cristatus	1	1
Aalscholver	Great Cormorant	Phalacrocorax carbo	1	1
Grote zilverreiger	Great Egret	Casmerodius albus	1	1
Blauwe reiger	Grey Heron	Ardea cinerea	1	1
Lepelaar	(Eurasian) Spoonbill	Platalea leucorodia	1	1
Knobbelzwaan	Mute Swan	Cygnus olor	1	1
Grauwe gans	Greylag Goose	Anser anser	1	1
Brandgans	Barnacle Goose	Branta leucopsis	1	1
Bergeend	(Common) Shelduck	Tadorna tadorna	1	1
Nijlgans	Egyptian Goose	Alopochen aegyptiacus	1	1
Smient	(Eurasian) Wigeon	Anas penelope		1
Wilde eend	Mallard	Anas platyrhynchos	1	1
Krakeend	Gadwall	Anas strepera	1	1
Slobeend	(Northern) Shoveler	Anas clypeata	1	1
Wintertaling	(Common) Teal	Anas crecca	1	1
Tafeleend	(Common) Pochard	Aythya ferina	1	1
Kuifeend	Tufted Duck	Aythya fuligula	1	1
Bruine kiekendief	Marsh Harrier	Circus aeruginosus	1	1
Buizerd	(Common) Buzzard	Buteo buteo	1	1
Torenvalk	(Common) Kestrel	Falco tinnunculus	1	1
Waterhoen	Moorhen	Gallinula chloropus	1	1
Meerkoet	(Common) Coot	Fulica atra	1	1
Scholekster	Oystercatcher	Haematopus ostralegus	1	1
Kluut	Avocet	Recurvirostra avosetta	1	1
Steltkluut	Black winged Stilt	Himantopus himantopus	1	
Kleine plevier	Little ringed Plover	Charadrius dubius	1	1
Kievit	Northern Lapwing	Vanellus vanellus	1	1
Oeverloper	(Common) Sandpiper	Actitis hypoleucos	1	
Zwartkopmeeuw	Mediterranean Gull	Larus melanocephalus	1	
Kokmeeuw	Black headed Gull	Chroicocephalus ridibundus	1	1
Stormmeeuw	(Common) Gull	Larus canus	1	1
Zilvermeeuw	Herring Gull	Larus argentatus	1	1
Kleine mantelmeeuw	Lesser Black-backed Gull	Larus fuscus	1	1
Visdief	(Common) Tern	Sterna hirundo	1	1
Houtduif	Wood Pigeon	Columba palumbus	1	1

Flevo Birdwatching

Holenduif	Stock Dove	Columba oenas	1	1
IJsvogel	(Common) Kingfisher	Alcedo atthis	1	1
Grote bonte specht	Great spotted Woodpecker	Dendrocopos major		H
Oeverzwaluw	Sand Martin	Riparia riparia	1	1
Boerenzwaluw	Barn Swallow	Hirundo rustica	1	1
Huiszwaluw	House Martin	Delichon urbica	1	1
Witte kwikstaart	White Wagtail	Motacilla alba	1	1
Winterkoning	Wren	Troglodytes troglodytes	1	1
Heggenus	Dunnoek	Prunella modularis	1	1
Roodborst	Robin	Erithacus rubecula	1	1
Gekraagde roodstaart	(Common) Redstart	Phoenicurus phoenicurus	1	
Merel	Blackbird	Turdus merula	1	1
Beflijster	Ring Ouzel	Turdus torquatus	1	1
Zanglijster	Song Thrush	Turdus philomelos	1	1
Snor	Savi's Warbler	Locustella luscinioides	H	H
Rietzanger	Sedge Warbler	Acrocephalus schoenobaenus	H	H
Grasmus	(Common) Whitethroat	Sylvia communis	1	
Zwartkop	Blackcap	Sylvia atricapilla	1	1
Fitis	Willow Warbler	Phylloscopus trochilus	1	1
Tjiftjaf	Chiffchaff	Phylloscopus collybita	1	1
Matkop	Willow Tit	Parus montanus	1	1
Pimpelmees	Blue Tit	Parus caeruleus	1	1
Koolmees	Great Tit	Parus major	1	1
Boomkruiper	Short-toed Treecreeper	Certhia brachydactyla	1	1
Spreeuw	(Common) Starling	Sturnus vulgaris	1	1
Gaai	(Eurasian) Jay	Garrulus glandarius	1	1
Ekster	Magpie	Pica pica	1	1
Kauw	(Eurasian) Jackdaw	Corvus monedula	1	1
Raaf	(Common) Raven	Corvus corax	1	1
Huismus	House Sparrow	Passer domesticus	1	1
Vink	Chaffinch	Fringilla coelebs	1	1
Putter	Goldfinch	Carduelis carduelis	1	1
Kneu	Linnet	Carduelis cannabina	1	1
Rietgors	Reed Bunting	Emberiza schoeniclus	1	1
..	..		X =	65 61
			H =	2 3

66
Soorten waargenomen / Species
observed

3
(H) = Alleen gehoord /
Heard only

69
Total

Opmerkelijk: Ochtend-excursie: Steltkluut, Middag-excursie: Nog een verlate Smient

Weer: Zonnig met buien, heel wisselend. Wind uit Noordwest tot Zuidwest, 4 tot 3 Beaufort Temperatuur tot 10°C.

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder. Groene tekst is algemene beschrijving, zwart is waargenomen op excursie

Ochtendexcursie (AM)

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen open geschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaagt. Goede kans op meerdere soorten roofvogels, Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: Beginpunt van de excursie, eerst even kijken vanaf het buitenterras. Grauwe ganzen met pullen in groot aantal. Brandganzen op het grasveld. We klimmen op de dijk rechts van het gebouw, Grauwe Ganzen panieken het water in. Op de eilandjes zitten veel Kluten, we zien Aalscholvers, Kleine Mantelmeeuwen en Scholekster. Kievit broedt op enkele eilanden. Krakeenden en heel kort ook nog even Oeverloper, op de oever van een eilandje, maar uit beeld lopend. What's in a name? Daarna via de Trekweg naar het noorden.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er omheen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Hier naartoe rijdend ligt er een afgebeten tak in de berm. Het is te zien dat Bevers hier de hand, of beter de voortand, in hebben gehad. De bast is grotendeels van het hout geschild en de zijtakken zijn afgebeten. Bij de bult aangekomen zit er een Zwartkopmeeuw tussen de Kokmeeuwen op het grasland dichtbij. De Zeearend is niet op het nest te zien. Natuurlijk wel heel veel grote grazers. Een Raaf op een kadaver van een hert, in de verte. Grote Zilverreigers en Zwarte Kraaien zorgen voor enig contrast.

Oostvaardersveld met Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: We proberen de IJsvogel, maar die werken niet erg mee. Steltkluut, niet een, niet twee, maar drie exemplaren. De lange rode poten hangen even later ver uitstekend achter de vogels wanneer ze wegvliegen. Kleine Plevier komt goed in beeld, en ook als ze vliegen zien we dat ze geen vleugelstreep hebben. Wintertaling, Tafeleend en Slobeend, maar als je al Steltkluut hebt gezien, dan is dit klein bier tijdens een excursie. Alhoewel, als je naar de kleuren en kleurtjes, de patronen op het lijf en vleugels en de variatie in formaat en snavelvorm kijkt, dan is het overweldigend.

Zeearend (10) Deze plek wordt in de winter vaak afgesloten, om in de Driehoek (het voormalig bos er vlak voor) rust te bieden aan de grote grazers. Het pad, inmiddels in beton gegoten, naar deze hut begint bij het Bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer aan de Knardijk. Vandaar kan je in 15 minuten naar deze hut wandelen, maar er is vaak onderweg meer te zien. Karpers onder de bruggen, mezen, Boomkruiper en soms Grauwe Vliegenvanger in het bos. Daarna Fuut bij de Zigzag brug en dan in het knekelveld van dode bomen vaak Putter, Vink, Gekraagde Roodstaart, Tjiftjaf en soms Raaf. Een groep Belgen zag hier ooit de Eleonora's Valk. Dat is voor mindere goden niet weggelegd. Vanuit de hut een weids uitzicht. Let vooral op langs de randen van alle plassen, altijd waadvogels en eenden. Vroeger, voor Augustus 2015, ook een blik op het nest van de Zeearend, maar dan wel 3.3 kilometer ver. Dat nest is toen met de boom mee omgevallen.: Een wandeling op en neer tot aan de zigzagbrug. De Blauwborsten blijven helaas verborgen voor ons, maar dit is normaal een goede plek. We zien wel twee Muskusratten, het Waterkonijn uit de Belgische gastronomie. Verder Winterkoning, Zanglijster, wat mezen, Tjiftjaf en Fitis.

Keersluisplas en Bovenwater(9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaarteend. In trektijd soms honderden

Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker : . Wel Grauwe ganzen met pullen, Kuifeenden en Tafeleend, maar verder best tam. Hoe kan het dat dit water, dat vroeger heel veel opleverde nu zo kaal er bij ligt. Zwaluwen, die zijn best talrijk, maar geen fuutjes of iets dergelijks.

Parking Noord (17) Ruime parkeerplaats met makkelijke inrit. Aan de oostkant van de parkeerplaats is in de verte, op 3.1 km afstand, het nest van de Zeearend te zien. Dichterbij op het ondiepe meer zelden heel veel vogels, maar bij een sterke westenwind willen grote groepen duikeenden (Kuif en Tafel) en Slobeend wel eens schuilen. Het water van dat meer is ondiep en wordt snel troebel door golfslag die modder opwerfelt. Aan de kant van het IJsselmeer ligt een schuilhaven met steigers en golfbrekers. In de zomer heel veel Visdieven, maar ook Noordse Sterns, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en broedende Holenduiven op de golfbreker. De struiken iets meer naar het noorden beschutten soms grote groepen waadvogels, tientallen Watersnippen : Het wordt nu snel dreigender weer en we rijden door, het is natuurlijk altijd maar een beperkt tijdsbudget, en tot dusver was het goed te doen met de regen, nu spettert het.

Parking Zuid (16) Parkeerplaats met inrit die haaks staat op de Oostvaardersdijk, voorzichtig. Naast de dijk is er een tien meter brede rietrand, natuurlijk afhankelijk van seizoen een kans op Blauwborst, Waterral, maar vaak doortrekkende vogels, de Oostvaardersdijk is een trekroute voor zangvogels maar ook voor Koekoek, Boomvalk, Sperwer. Het blijft hier opletten. In het ondiepe meer staat een lange rij struiken die als broedkolonie dienen voor Aalscholvers, maar ook voor Lepelaar en zeker als roest voor deze soorten en Grote Zilverreiger : Vanaf de eerste verdieping van het bezoekerscentrum kijken we nog eens uit over het gebied. Een intens witte Buizerd, een donkere Buizerd, om kleurverschillen te accentueren. Veel Edelherten in beeld en ook nog Vos. De tijd is omgevlogen , er moet geluncht worden.

Middagexcursie (PM)

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen open geschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaagt. Goede kans op meerdere soorten roofvogels, Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: De eerste kennismaking met het gebied, voor de deelnemers deze middag. Kluut, Kievit, Krakeend, Nijlgans, Grauwe Gans, Brandgans komen al weer snel in beeld. Sommige zijn heel mooie dieren, door de telescoop gezien. Een Nijlgans heeft een mooi ringetje rond de ogen, de Kluut is een Japans ontwerp in Oost-Indische inkt. De kleuren op de rug van een Kievit zijn niet constant, ze veranderen met de hoek waaronder het dier naar ons gekeerd staat.

Parking Zuid (16) Parkeerplaats met inrit die haaks staat op de Oostvaardersdijk, voorzichtig. Naast de dijk is er een tien meter brede rietrand, natuurlijk afhankelijk van seizoen een kans op Blauwborst, Waterral, maar vaak doortrekkende vogels, de Oostvaardersdijk is een trekroute voor zangvogels maar ook voor Koekoek, Boomvalk, Sperwer. Het blijft hier opletten. In het ondiepe meer staat een lange rij struiken die als broedkolonie dienen voor Aalscholvers, maar ook voor Lepelaar en zeker als roest voor deze soorten en Grote Zilverreiger : . Alhoewel hier niet vaak veel zit toch even gestopt, want even ervoor zagen we Bruine Kiekendief, die misschien wel dichterbij ons zou kunnen komen. Gebeurt niet echt, en de smalle rietrand geeft weinig hoop op kleine rietbewonende vogels. Verder langs de dijk toch wel weer meer, onder ander Kiekendief, alleen mogen we daar niet stoppen, alleen langzaam rijden, zo lang we de verkeersveiligheid maar niet in gevaar brengen. .

Parking Noord (17) Ruime parkeerplaats met makkelijke inrit. Aan de oostkant van de parkeerplaats is in de verte, op 3.1 km afstand, het nest van de Zeearend te zien. Dichterbij op het ondiepe meer zelden heel veel vogels, maar bij een sterke westenwind willen grote groepen duikeenden (Kuif en Tafel) en Slobeend wel eens schuilen. Het water van dat meer is ondiep en wordt snel troebel door golfslag die modder opwerfelt. Aan de kant van het IJsselmeer ligt een schuilhaven met steigers en golfbrekers. In de zomer heel veel

Visdieven, maar ook Noordse Sterns, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en broedende Holenduiven op de golfbreker. De struiken iets meer naar het noorden beschutten soms grote groepen waadvogels, tientallen Watersnippen : .Een eerste blik op het nest van de Zeearend, het levert niets op dan het nest. De ouder zit waarschijnlijk heel diep op de eieren gedoken, in de nestkom. Snor en Rietzanger horen we, de eerste aqls een ratelende wekker, de ander rauw scheldend, wel gevarieerd, maar toch een beetje schor. Op de palen van de fuiken zitten een aantal Visdieven naast Zilvermeeuwen, ieder op zijn eigen paalkop.

Keersluisplas en Bovenwater(9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaartend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Georde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker : Net als vanochtend zit hier niet zo veel. Wel komen er Bruine Kiekendieven goed in beeld, voor ons uit vliegend en de weg overstekend op hectometerpaaltjeshoogte. We rijden tot aan de schutsluis, om ook nog even naar de resultaten te kijken van het gebiedsbeheer door de Bevers. Omgeknagde bomen. Paadjes door het riet, om takken af te kunnen voeren.

Zeearend (10) Deze plek wordt in de winter vaak afgesloten, om in de Driehoek (het voormalig bos er vlak voor) rust te bieden aan de grote grazers. Het pad, inmiddels in beton gegoten, naar deze hut begint bij het Bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer aan de Knardijk. Vandaar kan je in 15 minuten naar deze hut wandelen, maar er is vaak onderweg meer te zien. Karpers onder de bruggen, mezen, Boomkruiper en soms Grauwe Vliegenvanger in het bos. Daarna Fuut bij de Zigzag brug en dan in het knekelveld van dode bomen vaak Putter, Vink, Gekraagde Roodstaart, Tjiftjaf en soms Raaf. Een groep Belgen zag hier ooit de Eleonora's Valk. Dat is voor mindere goden niet weggelegd. Vanuit de hut een weids uitzicht. Let vooral op langs de randen van alle plassen, altijd waadvogels en eenden. Vroeger, voor Augustus 2015, ook een blik op het nest van de Zeearend, maar dan wel 3.3 kilometer ver. Dat nest is toen met de boom mee omgevallen.: Een korte stop, vanwege het sanitair en de opgezette dieren. Dan in het bos Winterkoning, Zanglijster en een korte bui. Op de terugweg nog even het nest van de Vink bekeken, en dan schijnt de zon ook al weer even. Matkoppen in een wilg bij de parkeerplaats. Twee exemplaren zitten beurtelings bij de opening in de afgeknakte boomtop.

Oostvaardersveld met Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: .De IJsvogels zijn er nu wel, heel tevreden klanten, die erg enthousiast reageren. Het blijft droog en we zien meerdere soorten eenden, steltlopers en zelfs meerdere Beflijsters. De korte periode dat deze doortrekken, betekent dat ze niet veel worden gezien. Nu al een paar dagen achter elkaar, soms met Grote Lijster, nu niet, ook geen Kramsvogel meer in beeld. De Kleine Plevier lukt wel, ook langsvliegend met hun hoge roepje tijdens een territorium-vlucht.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er omheen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Nog een blik op het nest van de Zeearend. Niet zeker is of de gemelde grote vogel nu echt de Zeearend was, ik kan het niet bevestigen. Grote groepen Brandganzen, soms in een blinde paniek opstijgend, maar we zien er geen roofpiet bij in de buurt. Raaf in beeld, en ook Zwarte Kraai, ter vergelijking. Veel grazers en duidelijk verschil in begrazing tussen het beschermde gedeelte en het deel waar geen grazers, anders dan Ree, voorkomen. Op de terugweg langs de grote velden met luzerne, de reeën ontbreken echter.

Flevo Birdwatching

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Fotografie: Ruben Smit.
Tekst: Rinske Hillen en Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-

816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever: Staatsbosbeheer ISBN: 90-805009-2-5

Hutten en uitkijkeuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

